

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันศุกร์ที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2564

คอลัมน์สถานีเกษตร-สิ่งแวดล้อม : ได้ฤกษ์ติดอาวุธให้ผู้ใช้น้ำรากหญ้า

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ถือเป็นกลไกใหม่ในประวัติศาสตร์สำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ แต่จะให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนั้น จะต้องมีการออกกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกรองรับด้วย ถึงจะสามารถผลักดันเป้าประสงค์ของ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำดังกล่าวให้เป็นจริงได้

กฎกระทรวงองค์กรผู้ใช้น้ำ เป็นหนึ่งในกฎหมายลำดับรองที่ขณะนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการให้ประชาชนผู้ใช้น้ำเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งจะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการมีส่วนร่วมช่วยให้การพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกมิติมากยิ่งขึ้น

เมื่อเร็วๆ นี้ สททช.หรือสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้จัดเสวนาเรื่อง “องค์กรผู้ใช้น้ำ” สร้างการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมิติใหม่ ขึ้นมา

ดร.สมเกียรติ ประจำวงษ์ เลขาธิการ สททช. กล่าวว่า การจัดเสวนาดังกล่าวมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตัวแทนผู้ใช้น้ำ 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์กรรมและภาคอุตสาหกรรม ได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญขององค์กรผู้ใช้น้ำ ในการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมิติใหม่ในอนาคต

นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมในการจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้งคุณสมบัติผู้ที่จะเข้าร่วมเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำ ขั้นตอนกระบวนการและวิธีการต่างๆ ในการยื่นขอรับรองความเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำ วันที่ 1 เมษายน 2564 นี้ สททช.ก็จะสามารถประกาศขึ้นทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำได้

สำหรับองค์กรผู้ใช้น้ำที่จะขอขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามพ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำนั้น จะต้องมีส่วนเป็นผู้ใช้น้ำบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป เพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ

“องค์กรผู้ใช้น้ำจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ เพราะองค์กรผู้ใช้น้ำจะเข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ไขในแต่ละพื้นที่ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง” เลขาธิการ สททช.กล่าว

นอกจากนี้องค์กรผู้ใช้น้ำ จะเป็นช่องทางสำคัญในการออกเสียง เสนอแนะ แสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาที่แท้จริงจากพื้นที่ และนำเสนอโครงการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสู่คณะกรรมการลุ่มน้ำได้โดยตรง ตลอดจนร่วมกันหาหรือ แลกเปลี่ยนข้อมูล โกล่เกลี่ย แก้ปัญหาร่วมกัน กรณีเกิดข้อขัดแย้งระหว่างพื้นที่ลุ่มน้ำ

ทั้งนี้พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 มีจัดแบ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ(กนช.) ระดับลุ่มน้ำ คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำและระดับพื้นที่ คือ องค์การผู้ใช้น้ำ ซึ่งตัวแทนขององค์การผู้ใช้น้ำจะเข้าไปนั่งเป็นคณะกรรมการลุ่มน้ำ และตัวแทนของคณะกรรมการลุ่มน้ำก็จะถูกคัดเลือกเข้าไปเป็นกรรมการใน กนช.

ในการเสวนาในครั้งนี้ ได้มีตัวแทนจาก ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์กรรม และภาคอุตสาหกรรม เข้าร่วมเสวนา ต่างกันเห็นด้วยที่จะขอขึ้นขึ้นทะเบียนเป็นองค์การผู้ใช้น้ำ เพราะได้เล็งเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับน้ำในระดับรากหญ้าหรือระดับพื้นที่ ที่จะถูกสะท้อนขึ้นไปสู่ระดับกรรมการลุ่มน้ำและระดับชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจุบันแม้หน่วยงานด้านน้ำหลายหน่วยงานมีการจัดตั้งองค์กรหรือกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่ได้อยู่ภายใต้ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำพ.ศ.2561 และยังมีไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ดังนั้นถ้าภาคประชาชนหรือระดับรากหญ้าอยากจะทำให้อาหารแก้ปัญหาน้ำในพื้นที่ ควรจะรีบมายื่นขอจดทะเบียนเป็นองค์การผู้ใช้น้ำได้ที่ tuo.onwr.go.th หรือที่ สำนักงาน สทช.ทั่วประเทศ

รัฐศักดิ์ พลสิงห์

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันศุกร์ที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2564

คอลัมน์ มั่นมากับอาหาร : สารให้ความหอม (2AP) ในข้าวหอมมะลิ

ข้าวหอมมะลิไทย ขึ้นชื่อว่าเป็นข้าวที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก เรื่องนี้ไม่ใช่โชคช่วยแต่ประการใด แต่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากผลการประกวด ที่ข้าวหอมมะลิของไทยเป็นข้าวที่ดีที่สุดในโลก หรือ “World’s Best Rice Award 2020” จากการประกวดข้าวที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่จัดเป็น

ประจำปีในงานประชุมข้าวโลก (World Rice Conference) 2020 ครั้งที่ 12 ซึ่งจัดโดยผู้ค้าข้าวโลกในสหรัฐอเมริกา การประกวดนี้เคยมีเกณฑ์การตัดสินตั้งแต่รสชาติ ความเหนียวนุ่ม รูปร่างของข้าว ที่เหลือคือคุณสมบัติพิเศษของข้าวหอมมะลิแต่ละประเทศซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป

ส่วนหนึ่งที่ทำให้ข้าวหอมมะลิของไทยได้รางวัลข้าวที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก คือ กลิ่นที่หอมแท้จริงแล้วกลิ่นหอมของข้าวหอมมะลิ ไม่ได้มาจากกลิ่นมะลิแต่อย่างใด แต่มาจากกลิ่นของสารหอมที่มีอยู่ในเมล็ดข้าวตามธรรมชาติ กลิ่นหอมดังกล่าวมาจากสารที่ชื่อว่า 2-Acetyl-1-Pyrroline หรือเรียกย่อๆ ว่า 2AP ซึ่งเป็นสารให้ความหอมที่ทำให้ข้าวหอมมะลิไทยมีเอกลักษณ์และแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับข้าวชนิดอื่นๆ

สาร 2AP พบมากในข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และข้าวพันธุ์ กข 15 ฉะนั้นเมื่อนำข้าวทั้ง 2 พันธุ์ มาหุงจะทำให้ได้ข้าวสวยหุงสุกที่มีสีขาวคล้ายดอกมะลิ และมีกลิ่นหอมน่าทาน การวัดปริมาณสารให้ความหอมในข้าว 2-Acetyl-1-Pyrroline (2AP) ซึ่งเป็นสารหอมระเหย ที่ทำให้เกิดกลิ่นหอมในข้าวนั้นซับซ้อน ซึ่งจะต้องตรวจในห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือวิเคราะห์โดยเฉพาะ

เช่น ห้องปฏิบัติการของสถาบันอาหารที่มีขีดความสามารถตรวจวิเคราะห์ปริมาณสาร 2AP โดยใช้เครื่องมือ HS-GC/MS

ผลวิเคราะห์สาร 2AP ในข้าวสารหอมมะลิ	
 ตัวอย่างที่สุ่มตรวจ	สาร 2AP (มิลลิกรัม/กิโลกรัม)
ข้าวหอมมะลิ ตัวอย่าง 1	0.35
ข้าวหอมมะลิ ตัวอย่าง 2	< 0.10
ข้าวหอมมะลิ ตัวอย่าง 3	0.30
ข้าวหอมมะลิ ตัวอย่าง 4	0.35
ข้าวหอมมะลิ ตัวอย่าง 5	0.32

**วันที่วิเคราะห์ 2-9 พ.ย. 2563 วิธีวิเคราะห์ In-house method based on JARQ 38(2), 105-109 (2004) by HS-GC/MS ศูนย์วิจัยและประเมินความเสี่ยงด้านอาหารปลอดภัย สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม
โทร. 0-2422-8688 หรือ <http://www.nfi.or.th/foodsafety/>**

วันนี้ สถาบันอาหารได้สุ่มเก็บตัวอย่างข้าวสารหอมมะลิจำนวน 5 ตัวอย่าง ที่ปลูกและผลิตจาก 5 จังหวัด ในภาคอีสานและภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ปริมาณสารให้ความหอม (2AP) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางด้านล่าง หากต้องการทราบว่าข้าวหอมมะลิที่ผลิตหรือขายมีสารให้ความหอมปริมาณเท่าใด ก็ส่งมาวิเคราะห์ได้ที่สถาบันอาหาร

ไทยรัฐ+สถาบันอาหารโครงการอาหารปลอดภัย

เกยไชยแดง ข้าวพันธุ์ใหม่ฝีมือชาวนา

เป็นอีกหนึ่งความสำเร็จของชาวนาไทย นายเชาว์วัช หนูทอง ประธานศูนย์เรียนรู้กสิกรรมไร้สารพิษละโว้ธานี ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี ที่ทำการปลูกคัดเลือกพันธุ์ข้าว จนได้ข้าวพันธุ์ใหม่ ยังไม่มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการ แต่มีชื่อเรียกขานเพื่อป้องกันความสับสนว่า...เกยไชยแดง

ข้าวพันธุ์ “เกยไชย” ผู้บริโภคและชาวนาทัวไป ที่ไม่ได้อยู่ในวงจรปรับปรุงพันธุ์ข้าว คงไม่ค่อยคุ้นหู เพราะเป็นข้าวพันธุ์ใหม่ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นมาในปี 2561 โดยการปรับปรุงพันธุ์ของกลุ่มเกษตรกรชาวนาอินทรีย์ ต.เกยไชย อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์ นำข้าวพันธุ์ “ช่อราตรี” ข้าวหอมของไทยอีกพันธุ์ ไปผสมกับข้าวพันธุ์ “บาสมาทิ” ข้าวหอมขึ้นชื่อของอินเดีย ที่มีเมล็ดเรียวยาว หุงแล้วร่วน...จนได้ข้าวเกยไชยที่ออกมามีเมล็ดสีขาวใส เรียวยาว ส่วนเกยไชยแดง ...เป็นข้าวเกยไชยธรรมดาที่แหละ แต่ด้วยธรรมชาติของพืชที่เพาะจากเมล็ด มีโอกาสเกิดการกลายพันธุ์ได้ง่าย และจากการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวเกยไชยมาทดลองปลูกในพื้นที่ของตัวเอง บวกผสมกับความเป็นชาวนา

นักทดลอง ช่างสังเกตของ นายเชาว์วัช เลยทำให้รู้ว่า ข้าวที่นำมา
ปลูกเกิดการกลายพันธุ์ ได้ข้าวเกษไชย ที่มีเมล็ดเรียวยาวสีแดงราว
ทับทิม เนื่องจาก “ข้าวช่อราตรี” ที่นำมาผสมกับข้าวบาสุมาติของ
อินเดีย...มีปุ๋ยเป็นข้าวหอมนิล

“ผมได้เมล็ดพันธุ์ข้าวเกษไชยจากนครสวรรค์มาแค่ขีดเดียว
จึงนำมาทดลองปลูกคัดเลือกพันธุ์ ตั้งใจทำเพื่อให้ได้พันธุ์ที่บริสุทธิ์
มากขึ้นเท่านั้นเอง”

ประธานศูนย์เรียนรู้วิถีการไร่นาสวนผสมไร่สารพิษละโว้อาณี เล่าต่ออีก
ว่า เมื่อได้เมล็ดพันธุ์นำมาเพาะปลูกในบ่อซีเมนต์ที่สร้างขึ้นมาเป็นพิเศษเพื่อคัดเลือกพันธุ์โดยเฉพาะ
เป็นบ่อซีเมนต์ขนาด 4,000 ตร.ม. แต่แบ่งซอยเป็นบ่อเล็กๆ ขนาด 4x4 ม. สูง 20 ซม. ใส่ดินไป
15 ซม.และเติมน้ำไปอีก 5 ซม. เหตุผลที่เลือกใช้บ่อซีเมนต์ทำการปลูกเพื่อคัดเลือกพันธุ์ เนื่องจาก
สามารถควบคุมปัจจัยการผลิต ทั้งดิน น้ำ วัชพืช และกำจัดข้าวตืดข้าวแดงได้ง่ายกว่าการปลูกใน
แปลงนาทั่วไป

ส่วนการใส่ปุ๋ย เชาว์วัช เลือกใช้แต่ปุ๋ยอินทรีย์ โดยให้
ปุ๋ยในช่วงเตรียมดิน กับตอนต้นข้าวอายุได้ 1 เดือน ในอัตรา ปุ๋ย
อินทรีย์ 1 กก.ต่อพื้นที่ 1 ตร.ม. เท่ากันทั้ง 2 ครั้ง

ผลที่ได้มาจากพันธุ์ข้าว 1 ชิด ปลูกเว้นระยะห่าง
30x30 ซม. ปลูกได้ 4,000 กอ ปรากฏว่า หนึ่งในนั้นมีอยู่กอ
เดียวที่เกิดการกลายพันธุ์ กะเทาะเปลือกออกมาแล้วได้เมล็ด
ข้าวเป็นสีแดง เรียวยาวเฉลี่ย 10 มม. ในขณะที่ข้าวไทยทั่วไปมี
ความยาวเฉลี่ยอยู่ที่ 6-7 มม.

จากเมล็ดข้าวกลายพันธุ์ 1 กอ คัดเลือกมาปลูกต่อเพื่อ
ขยายพันธุ์ได้ 100 กอ...ได้ผลผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ที่มากพอ ที่จะ
นำไปขยายปลูกในแปลงทั่วไปได้ถึง 6 ไร่ ได้ผลผลิตเป็นเมล็ด
ข้าวเกษไชยแดง 3 ตัน แต่เพื่อให้ข้าวเกษไชยแดงไม่เฉไฉกลาย
พันธุ์ไปเป็นอื่นอีก เชาว์วัช จึงตั้งเป้าจะปลูกคัดเลือกพันธุ์ต่อไป ให้ครบ 7 ครั้ง ตามทฤษฎีปรับ
พันธุ์ให้ได้พันธุ์ข้าวที่นิ่งอย่างแท้จริง

ชาติชาย ศิริพัฒน์